

TÜRK MİTOLOJİSİ SÖZLÜĞÜ (C-D)

by Kayıp Dünya - Pazartesi, Ocak 03, 2000

<http://www.kayipdunya.com/kayipdunya/turk-mitolojisi-sozlugu-c-d>

C

Calın: Yer Ruhı'nun şerefine yapılan törenin adı.

Can: Öz, tin.

Cengiz: Yeryüzünde düzeni sağlamak için, Ulu Tanrı'nın öz evladını gönderdiğine dair mitolojik inanışlarda geçen kahramanlardan biridir.

Cet: Ata, ecdat.

Cıka Han: Çocuk doğduğunda, onun kaderini belirleyen iyi ruh.

Ç

Çak: Çulm şamanların, kendi tuttıkları koryucu ruhlar.

Çay Ninesi: Yaşlı kadının kılıfında, şarmakta yaşadığına inanılan bir varlık.

Çeek İmay: Umay İlahesi'nin, ağgözlü bir ruh olarak resmedilmesi ile gerçekleştirilen bir merasim çeşididir. Bu resime Çeek İmay adı verilir. Şık hastalanan çocuklara derman bulmak amacıyla yapılr.

Çike: Yanına gelenlere şarkı söyleyip, destan anlattıran bir varlık.

Çiltanlar: Bütün insanlara koruyuculuk yapıp, onlara mutluluk getirdiklerine inanılan kutsallar. "Kırklar" adıyla da anılırlar.

Çor: Hastalık ve bela gibi durumların tanımlamasında bir çok farklı durumu da betimleyen, çok anlamlı bir söz.

Çöpçü: Geleneksel tedavi yöntemleri ile hekimlik yapan kadın.

D

Dede: Cet, ata. Din büyüklerine, evliyalık katına yükselenlere ve efsane kahramanlarına verilen ad.

Dede Korkut: Türk mitolojisinin, ilk yapışını koruyup saklayabilen, evliya ve keramet sahibi, arkaik yapılı bir motiftir. Korkut Ata adıyla da bilinir.

Dehgan Baba: Orta Asya halklar?n?n kültürel kahramanlar?ndan biridir. Sade giyimli, ho? görünü?lü ve sa?lam yap?l? bir ihtiyar olarak tasvir edilir.

Demir T?rnak: Demir t?rnakl? ve demir burunlu, güzel bir kad?n olan efsanevi varl?k. Ormanlarda ya?ad???na inan?l?r. Jez Tum?uk olarak da an?l?r.

Demircilik: ?amanizm kaynakl?, falc?lara ve büyücülere has bir sanat olarak geçer.

Demiurk: Sözcük anlam? olarak usta, sanatkar demektir. Mecazi anlamda “yarat?c?” yerine kullan?l?r.

Dervi?: Öte dünyaya özgü, ak saçl?, nur saçan ihtiyar.

Dev: Yeralt?ndaki karanl?klarda, da?lardaki büyük ma?aralarda ya da derin sularda ya?ad???na inan?lan, insana benzemeyen ve korkunç ?ekillerde tasvir edilen yarat?k. Tepegöz Dev olarak da adaland?r?l?r.

Devlet Ku?u: Cennet ku?u, Hüma, Hümay. Tanr? ile kul aras?nda arac?l?k yapt???na inan?l?r.

Diiren: ?nsan biçimli kötü ruh.

Dirilik Suyu: Ab-? Hayat. ?çildi?inde ölümsüzlük verdi?ine inan?lan efsanevi su.

Divane: ?lahi a?kla hayrete dü?ümü?, evliya ile hemen hemen ayn? özellikleri ta??yan varl?k.

Dumrul: Dede Korkut boylar?ndan, Deli Dumrul boyunun efsanevi kahraman?.